

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวัดสัมฤทธิ์จากการสอนโดยใช้สื่อการสอน 3 วิธี วิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ต่อไปนี้

1. การวิจัยชั้นเรียนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองของครู
2. โปรแกรมวิจัยชั้นเรียน : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างต่อเนื่องของครู

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยชั้นเรียน

การวิจัยชั้นเรียนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองของครู

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, คร. กล่าวว่า ยุทธวิธีในการพัฒนาครูเพื่อช่วยให้ครูได้ปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองในช่วงนี้มีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ยุทธวิธีที่ได้รับศรัทธาโดยหน่วยงานและบุคคลผู้สนับสนุนครูและครูบางท่านที่ได้ปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองแล้วคือ การวิจัยชั้นเรียน(classroom research) ซึ่งปรากฏในหลายชื่อ เช่น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research) การวิจัยของครู(teacher research) แลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู (teacher's research for learning and teaching development) และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเป็นต้น ศรัทธาดังกล่าวน่าจะมาจากประสบการณ์จริงที่ค้างงามของบุคคลที่เคยทำวิจัยปฏิบัติการคือสร้างความรู้จริงจากการปฏิบัติงานแล้ว ใช้ความรู้จริงที่ค้นพบและสร้างขึ้นในการเชื่อมโยงและต่อยอดการพัฒนาการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีเหตุผล มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จนเกิดประโยชน์แจ้งชัดต่อส่วนรวมโดยแท้จริง ประสบการณ์ดังกล่าว เสริมคุณค่าให้แก่การวิจัยปฏิบัติการในฐานะสื่อเสริมสร้างพลังอำนาจ (empower) แห่งการใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์อย่างอิสระและสามัคคีให้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงานและองค์กร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของส่วนรวมจากรากฐานการสร้างปัญญา

การวิจัยชั้นเรียนคือ กระบวนการสร้างความรู้ใหม่ที่เชื่อถือได้ในการปฏิบัติงานของครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนและทุกคนตามธรรมชาติให้เต็มศักยภาพและครบคุณภาพของมาตรฐานการศึกษาอันมีสงส์ที่สำคัญของการวิจัยชั้นเรียนคือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กระบวนการปฏิบัติงานของตนเองของครู ครูนักวิจัยจึงเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่สามารถรับรู้ข้อมูลและสารสนเทศหลายลักษณะจากหลายแหล่งได้อย่างว่องไวและถูกต้อง มีทักษะในการคิด เขียน สืบสอบ ค้นพบความจริงแล้วสร้างและสื่อความรู้และสามารถใช้ความรู้เพื่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง

สร้างสรรค์และมีอิสรภาพเพื่อส่วนรวม ดังนั้นการวิจัยชั้นเรียนจึงเป็นหนึ่งในยุทธวิธีที่ได้รับความหวังและศรัทธาว่าจะช่วยสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โปรแกรมวิจัยชั้นเรียน : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างต่อเนื่องของครู

การวิจัย คือ กระบวนการสร้างความรู้ที่เชื่อถือได้ หัวใจของการวิจัยคือ การค้นพบความจริงแล้วนำความจริงมาใช้อย่างถูกต้องสร้างสรรค์

การวิจัย คือ กระบวนการสร้างความรู้ที่เชื่อถือได้ ความรู้ที่เกิดจากการวิจัยเป็นความจริงที่นักวิจัยค้นพบแล้วนำมาสร้างคำอธิบายเป็นความรู้ที่สร้างขึ้นจากการวิจัยจะมีการพัฒนาการอย่างมีลำดับขั้นตอนมีหลักฐานยืนยัน ผู้ที่ต้องการค้นพบความจริงตามความรู้เพื่ออธิบายนั้น สามารถทำตามได้และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ จึงเป็นความรู้ที่เชื่อถือได้

ความรู้ที่สำคัญจำเป็นสำหรับครูในการปฏิบัติการสอนให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีอย่างน้อย 7 ชุด คือความรู้เกี่ยวกับ

1. ปรัชญา ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ของชีวิตและวิถีชีวิตและสังคมที่ถูกต้องดีงามอันสืบเนื่องกับชีวิตครูที่ถูกต้องดีงามและสังคมในโรงเรียนและในห้องเรียนที่ถูกต้องดีงาม

2. เนื้อหาสาระอันเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญจำเป็นของศาสตร์ที่สอนและความเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์ที่สอนและศาสตร์อื่นๆ ในการพัฒนาของบุคคล สังคมและธรรมชาติอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ผู้เรียนทั้งในส่วนที่เป็นธรรมชาติ ศักยภาพ ความสนใจ ความถนัดและวิธีเรียนรู้ของแต่ละวัย แต่ละบุคคล และแต่ละกลุ่มบุคคล

4. บริบทของโรงเรียนและบริบทของชุมชนของโรงเรียนและของนักเรียน และความเชื่อมโยงระหว่างบริบทของชุมชนของโรงเรียนและของนักเรียนกับบริบทระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับโลก

5. วิธีการสอน (วิธีการสนับสนุนการเรียนรู้) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและวิธีสอนที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละศาสตร์ วิชาชีพ แต่ละบริบท

6. หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูสามารถออกแบบโปรแกรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการและช่วยเชื่อมโยง และต่อยอดการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนและทุกคน ในบริบทต่างๆ ให้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพครบมาตรฐานการศึกษา

7. การวิจัยชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างฐานความรู้ ความคิด ปัญญา ความสามารถและความดีของครูให้กว้างขวางลึกซึ้ง ผู้การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างปัญญา ผู้พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้สามารถพึ่งตนเองในการพัฒนาตนเอง จนเป็นที่พึ่งพาของผู้อื่นให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมและธรรมชาติอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ การวิจัยชั้นเรียนช่วยครูนักวิจัยให้สร้างเสริมขีดความสามารถของ

ตนเองในการเขียนอธิบายคุณภาพของผลงานและกระบวนการปฏิบัติงานและการพัฒนางานการจัดการเรียน การสอนของตนเองได้ อย่างมีความหมายและแท้จริง

กระบวนการวิจัยแบ่งอย่างง่ายที่สุดได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ 1.)การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptualization) เมื่อนักวิจัยพัฒนากรอบแนวคิด ได้ชัดเจนที่สุดแล้วจะปรากฏออกมาเป็นการวางแผน โครงการวิจัยหรือเอกสาร โครงการวิจัย 2.)การดำเนินการตรวจสอบหลักฐานเชิงประจักษ์ (Empirical Investigation) หรือเรียกว่าเป็นการดำเนินการวิจัยที่จะนำไปสู่การค้นพบคำตอบหรือการสร้างความรู้ กิจกรรม สำคัญในขั้นตอนนี้ คือการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 3.)การสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับความจริงที่ค้นพบ หรือสร้างความรู้จากการวิจัย (Conclusion) อันเป็นคำอธิบายหรือความรู้ที่สมเหตุผลและสอดคล้องกับ หลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงกระบวนการวิจัย 3 ขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนดังเสนอข้างต้น แล้วจะพบว่า การวิจัยและกระบวนการเรียนมีโครงสร้างและลีลาที่คล้ายคลึงกันมาก ดังนั้นจึงเชื่อว่าเมื่อครูทำ การวิจัยห้องเรียนของตนนอกจากครูจะ ได้รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ สร้างความรู้และใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนของตนเองแล้ว ครูยังพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นตามแนวการเรียนรู้ที่ ปฏิรูปอีกด้วยจึงเป็นธรรมชาติของวิถีชีวิตที่ถูกต้องที่ครูมืออาชีพที่แท้จริง (Authentic Professional teacher) จะ ทำการวิจัยชั้นเรียนของตนควบคู่และเป็นพลวัตอันประสานสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวกัน ไปด้วยการปฏิบัติและ การพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนของครู ครูนักวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนไป พร้อม ๆ กันกับการปฏิบัติการเรียนรู้ สร้างความรู้และใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์แห่งสอนได้ด้วยตนเอง ครู สร้างความรู้ใหม่และขยายฐานความรู้ของตนเองให้กว้างขวางทันสมัย และทันการช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอยู่ เสมออย่างกัลยาณมิตร ครูนักวิจัยจะมีวิธีการเรียนรู้ที่ปฏิรูปคือ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ผู้ให้คุณค่ากับความ รู้จริงที่ค้นพบอย่างประจักษ์ชัด ด้วยการปฏิบัติจริงแล้วเกิดผลจริงอย่างถูกต้อง ดีงามและความรู้แจ้งจากการใช้ ความรู้จนประจักษ์ในคุณค่าแห่งตน คุณค่าของผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเอง และพัฒนาสติปัญญาและการกระทำของตนเองให้ถูกต้อง ดีงาม จนเป็นที่พึงของผู้อื่นอย่างถูกต้องและ สร้างสรรค์

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเส้นทางการพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยรายกรณีของครูดีเด่น ระดับประถมศึกษา วิธีการศึกษารอบคอบการศึกษาค้นคว้าประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมี ส่วนรวมและการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความเพื่อสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยสรุปว่า เส้นทางการพัฒนามาสู่การเป็นครูนักวิจัยของกรณีศึกษา เริ่มจากคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานใน ลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานอย่างบูรณาการใน

หน้าที่ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนามาสู่การเป็นครูวิจัยที่ใช้รูปแบบของการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาเป็นรายกรณีการวิจัยพัฒนา

ลาวัลย์ ทองมนต์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นนักวิจัย โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณลักษณะ ผลการวิจัยพบว่าครูนักวิจัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ครูนักวิจัยมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 7 ใน 8 ด้านที่สูงกว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยคือ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนคติของตนเองการมีความรักในการเรียน การมองอนาคตในแง่ดีและสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับด้านที่ไม่แตกต่างคือ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยคือ เรียนรู้ด้วยความสนใจ มีตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเองและรู้วิธีในการเรียนรู้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยคือ ลักษณะนิสัยของครูนักวิจัย แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ครอบครัวและผู้ร่วมงานของครูนักวิจัย

บุญยาพร ฉิมพลอย (2544) ได้ศึกษาวิจัยผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูระดับประถมศึกษา ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูหลังจากทำวิจัยในชั้นเรียน และอธิบายสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพผลการวิจัยพบว่า กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหาวิจัย การวิเคราะห์ปัญหา ออกแบบการวิจัย ดำเนินการแก้ไขปัญห โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานผลการวิจัยซึ่งผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาระบวนการคิดหาเหตุผลถึงที่มาของปัญหาต่างๆ อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียน เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้ครูมีความสนิทสนมกับนักเรียนมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการและความถนัดของนักเรียน โดยครูนักวิจัยจะมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ วางแผนการสอนจากการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น แล้วศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและจึงเขียนแผนการสอน ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนได้แก่ ความต้องการพัฒนานักเรียน ความต้องการพัฒนาตนเอง การมีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย มีความประทับใจในการสอนของครูในอดีตการสั่งสมประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความภาคภูมิใจในผลงาน การได้รับการส่งเสริมจากบุคคลต่างๆ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ขาดความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและการเขียนประกอบกับครูไม่มีเวลาทำวิจัยในชั้นเรียนเนื่องมีการะงานที่รับผิดชอบมาก ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ของครู ได้แก่ วางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เปลี่ยนบทบาทจาก

ครูเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์ พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและสื่อตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงวิธีการวัดและประเมินผลพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอและเป็นกัลยาณมิตรกับศิษย์ สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะจากการทำวิจัยทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล จากข้อมูลและการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ก่อให้เกิดมุมมองใหม่และมีความเข้าใจนักเรียนและตนเองมากขึ้น

อำนาจ เจริญศิลป์ (2525:11) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนนั้นมีคุณค่า และบทบาทในการเรียนการสอนมาก อย่างไรก็ตามสื่อการสอนแต่ละชนิด ก็มีข้อจำกัดในตัวเอง การใช้ผสมผสานกันหลายๆอย่างร่วมกับวิธีการสอนแบบต่างๆ เช่น ใช้สื่อการสอนร่วมกับการสอนแบบอภิปราย การสอนโดยการทดลองการสอนแบบสืบเสาะ โดยการซักถามและการสอนโดยการสาธิต ฯลฯ จะช่วยสนองวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง ได้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรีชญา บุญล้ำเลิศ (2529) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนด้วยบทเรียนแบบ โปรแกรม โทรทัศน์กับการสอนปกติ โดยทำการศึกษานักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนศิลปกรรม คหกรรม อุตสาหกรรมและเกษตรกรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 ห้องเรียนรวมนักเรียนทั้งสิ้น 450 คนจากการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนจากการสอนด้วยบทเรียนแบบ โปรแกรม โทรทัศน์กับการสอนปกติ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และแผนการเรียนศิลปกรรม คหกรรม อุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่เรียนจากการสอนด้วยบทเรียนแบบ โปรแกรม โทรทัศน์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .50 และบทเรียนแบบโปรแกรมโทรทัศน์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องทศนิยมที่สร้างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ มีประสิทธิภาพ 76.12/73.44

ลือเดช ปทุรงค์ (2530) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์เรื่องการเคลื่อนที่แบบซิมเปิลฮาร์โมนิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้วิธีการสอนแบบผสม โดยการทำการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบผสม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนตามปกติที่ระดับนัยสำคัญ .01 และเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบผสมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ด้วยความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์

จรัญ เกษมสายชนม์ (2531) ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการปรับปรุง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก (ค.ป.ล.) ทั่วประเทศ พบว่าด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียนในด้านหลักสูตรมีการจัดมาก ส่วนการจัดในด้านหนังสือเรียนมีการจัดน้อย ด้านวิธีการสอนในการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการสอนภาษาไทยมีการจัดมาก ส่วนการนำวิธีการสอนไปใช้มีน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนมีน้อย ด้านการวัดและประเมินผลมีการจัดการมากและนำไปใช้มาก ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการจัดมากและด้านการนิเทศการสอนมีน้อย

บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ (2531) ได้ศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับการใช้ สื่อการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล โดยทำการศึกษาครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่าครูที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ครูในหมวดสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ผลิตสื่อการสอนเอง ส่วนหมวดอื่นๆ นั้น ซ้อมด้วยเงินงบประมาณในเรื่องความต้องการ หมวดภาษาอังกฤษต้องการใช้บทบาทสมมติ ภาพวาด ภาพเขียน การ์ตูนและเครื่องเทปบันทึกเสียง หมวดภาษาไทยต้องการเพลง เกมบัตรคำ กระดานคำสำลี หมวดวิทยาศาสตร์ต้องการใช้การทดลอง วัสดุธรรมชาติ เครื่องฉายสไลด์ และเทปบันทึกภาพ หมวดศิลปศึกษาและพลานามัยต้องการใช้การสาธิต แบบเรียน ของตัวอย่าง ส่วนหมวดการงานและพื้นฐานอาชีพต้องการใช้การสาธิต ของตัวอย่างและแบบเรียนตามลำดับ และทุกหมวดวิชาต้องการที่จะใช้บุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญภายในท้องถิ่นและต้องการใช้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติด้วย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการใช้สื่อการสอน ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล มีปัญหามากในเรื่องสื่อการสอนขาดแคลน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

